

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 3.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1913.

Celoletna naročnina je K 3.60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Plačilnica Šmarje,
vabi na

železničarski shod

ki ga priredi dne 9. svečana 1913 ob 3. uri popoldne v hiši gospoda deželnega poslanca in župana Košaka na Grosupljem za vse člane „Prometne zveze“ dolenskih prog.

Po shodu se vrši

redni občni zbor

šmarske plačilnice s sledečim vsporedom:
Poročilo voditelja plačilnice o stanju plačilnice;
Raznoterosti.

Za obilno udeležbo prosi

sklicatelj Puš.

Skupina Ljubljana

vabi k

rednemu občnemu zboru

ki se vrši

dne 16. svečana 1913 ob 3. uri popoldne
v gostilniških prostorih „Rokodelskega doma“, Komenskega ulica 12 v Ljubljani.

Spored:

Poročilo predsednika.
Poročilo tajnika.
Poročilo blagajnika.
Volitev odbora.
Slučajnosti.

Povabljen je tudi zastopnik centrale. Ako bi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, vrši se isti ob vsakem številu navzočih skupnih članov uro pozneje.

Za obilno udeležbo prosi

odbor.

Namen in pomen „Prometne zveze“.

Predno vstopimo v kako društvo ali organizacijo, je pač samoobsebi umevno, da vprašamo po namenu in pomenu, po udobnostih, ki jih uživajo člani in po dolžnosti članov. Vse te momente mora vsak do malega znati predno se vpiše, da ne bo potem morebiti rekel, češ ko bi bil to in to vedel, ne bi bil pristopil in ali zopet ubeži, ali pa ostane mrtev člen celega telesa. Plačuje svoje prispevke, kolikor more redno, za vse drugo se pa ne briga nič, k večjemu še, če sem pa tja vpraša „ali imamo kaj denarja“. Za sestanke in za posvete mu ni mar prav nič, enkrat je utrujen, drugokrat ga zadržuje vreme itd.; praznih izgovorov mu ne manjka nikoli. Pred nasprotniki si skrbno potegne ovratnik čez ušesa in se dela silno ponižnega. Zabavljice čez lastno organizacijo prenaša s čudovito ravnodušnostjo, namesto da bi nastopil, kot se za zrelega, krščanskega moža spodobi: dostojno a odločno. Ni nam treba veliko pojasnjevati, da organizacija, ki šteje še toliko takih članov, ne pomeni nič, ali pa vsaj veliko ne. In ako pogledamo prav pri nas okoli sebe, si bomo morali z boleščjo pripoznati, da se je ta bolezen tudi pri nas nevarno vgnezdila. Naše skupine in plačilnice se le malo gibljejo, ravno toliko, da še žive. O mesečnih sestankih, ki jih predpisujejo pravila, se le malo sliši. Predsedniki in vodje imajo dobro voljo, o tem ne dvomimo, ali člani so m'ačni, brezbrizni in se ne udeležujejo skupnih posvetovanj in tako se cela leta prespe spanje pravičnega. Brez skupnega dela tudi ne more biti uspeha in čemu tedaj mnogokratne opazke: „saj se nič ne stori za nas“. Za vse take člane naj veljajo besede slavnega vladike Antona Martina Slomška: Kdor ne dela, naj ne je.

Da bodo naši tovariši pri njih agitačnem delu podprti z vsem, kaj je treba, da sotovariše pouče o naši organizaciji, podamo nastopno v kratkih potezah celi „namen in pomen Prometne zveze“. To številko časopisa imej vsak delavni naš član vedno pri sebi in privajaj z njo v temi tavajoče sotrpine v naše vrste.

„Prometna zveza“ je organizacija krščansko socialno mislečih, patriotskih železni-

Naznanilo.

Dne 5. in 6. aprila t. l. se vrši na Dunaju redni občni zbor „Prometne zveze“.

Da ne naraste preveč stroškov, je osrednji odbor sklenil, naj odposlanec ljubljanske skupine zastopa tudi plačilnice v

Zidanem mostu,

Planini,

Trstu,

Škofjiloki,

Javorniku,

Kranju in

Št. Petru na Krasu.

Imenovane plačilnice se torej nujno naprošajo, da zadeve, ki naj bi prišle na občnem zboru na razgovor, javijo najkasneje do 25. febr. 1913 voditelju skupine Ljubljana.

Bratski pozdrav!

čarjev in je razširjena preko vseh avstrijskih kronovin. Njena glavna naloga je železničarjem — posebno uslužbencem in delavcem — pripomoči do socialne povzdige in do zboljšanja njih gmotnega položaja.

„Prometna zveza“ nudi svojim članom po pravilih:

1. Pravovarstvo, brezplačno v vseh službenih zadevah tičočih se zadevah po izkušenih pravnih krščanskega mišljenja.

2. Brezplačen časopis, ki je dandanes ne le vsaki organizaciji kot taki, ampak tudi vsakemu članu posebej neobhodno potreben, da se lahko pritoži čez prizadete mu krivice in pohvali pravico.

3. Denarne podpore v izvanrednih slučajih nujne potrebe in daje

4. brezplačne nasvete v vseh zadevah železničarjev in njih službe.

Pristopnina k zvezi znaša enkrat za vselej 40 vinarjev, potem pa se plačuje vsak mesec redno in nespremenjeno po 70 vinarjev, s katerimi si zasigura član vse zgoraj od 1 do 4 navedene udobnosti.

„Prometna zveza“ vzdržuje poseben sklad za pogrebno odpravnino. Odpravnina — po 200 kron — se opravičencem nakaže takoj,

Iz moje odvetniške dobe.

Res je, da sem se tudi jaz enkrat trudil, da postanem premeten človek. Odvetništvo je bilo moj cilj.

Moj rajni oče so mi večkrat rekli:

— Imeniten poklic. Samo malo govoriš, pa zaslužiš veliko denarja.

O ko bi bil vendar očeta ubogal, ne bi bil sedaj ubog urednikovič in delal ravno narobe: veliko lažem, pa malo zaslužim.

To, kar vam zdaj pripovedujem, je pa izjemoma resnično, le verjemite mi, da je bilo tako. Zaslužil sem disciplinarno preiskavo in veste, kaj tacega si človek ne nakoplje kar za šalo na glavo.

Vstopil sem v službo pri nekem starem odvetniku za koncipijenta.

Mož je bil prava korenika, zelo iznajdljiv in povrh še zelo domišljav. Po njegovem zatre-

vanju je dobil on vsak proces in to je znal tako prepričevalno praviti, da so mu ljudje brezpogojno verjeli.

— „Jaz grem do pred kralja in cela stolica bo občutila posledice tega mojega procesa“, je vedno dostavil.

To se je klientom dopadlo, meni pa, ki sem ga poslušal tudi.

Hudoben ni bil, vznevoljil me je samo le takrat, kadar mi je pravil, da naj si nikoli glave s pravnimi spisi ne mučim. Svetoval mi je večkrat, da bi se naselil v kakem okraju in postal samostojen odvetnik.

Jaz pa sem bil z njegovo zakajeno pisarno nad vse zadovoljen, ne zaradi zamotanih procesov in debelih aktov, ne, ampak zaradi kolegov...

Prav iz mojega sedeža sem čez dan videl pri sosedu nasproti na oknu krasno dekle, in zdelo se mi je, da se včasih proti meni ozira. —

Bila je hčerka hišnega gospodarja, bogatega Štefana Todoroviča. Moj principal je bil njegov pravni zastopnik in prijatelj.

Pri meni ali na meni se je moralo nekaj spremeniti, ker naenkrat me gospod odvetnik na ramo potaplja in mi resno pravi:

— Prijatelj pustite to, ki ni za vas. Vi postajate len in pozabljiv. Lenoba in pozabljivost nista nikjer kaj prida, najmanj pa pri odvetniškem stanu. Tak odvetnik ni nikoli popoln mož na svojem mestu.

— Potrudil se bom, da dokažem nasprotno.

— Pa prepričali se bode, da imam jaz prav.

Nekega jutra čitam v uradnem listu naznanilo: Gospodična Barbika Todorovič — gospod Janko Predalek — zaročena.

Živo se še spominjam, da je isto jutro moj principal odpotoval za daljši čas v letovišče in izročil vodstvo pisarne meni. Jaz bi bil sicer

ko se je smrtni slučaj pravilno naznanil. Le v slučaju epidemijah boleznij sme vodstvo z nakazilom do enega leta čakati. Zavarovanje za odpravnino pa ne velja samo za člana — moža, ampak tudi za njegovo ženo. N. pr. Ako umrje član, dobi posmrtnino izplačano njegova žena in ako ostane kot vdova naprej članica sklada, po njeni smrti dobe nje otroci ali drugi postavni dediči izplačanih 200 kron. Za zakonski par znaša zavarovanje na posmrtnino torej skupaj 400 kron.

Pristop k skladu za posmrtno odpravnino je mogoče vsakemu, kdor je član „Prometne zveze“ in še ni dopolnil 50 let starostne dobe.

Pristopnina k posmrtnemu skladu znaša enkrat za vselej 60 vinarjev, potem pa se plača vsak mesec za vsakega umrlega člana ali članico po 5 vinarjev. Po dosedanjih skušnjah je bilo v enem mesecu največ 14 smrtnih slučajev.

„Prometna zveza“ je po tem takem najcenejša organizacija svoje vrste in vrhutega najzvestejša prijateljica in svetovalka svojim članom. Za pravovarstvo in izvanredne podpore se je do sedaj izplačalo nad 60 tisoč kron. Okoli 3000 spornih slučajev pa se je poravnalo brez pravnikov. Svota izplačanih posmrtnih podpor pa dosega že skoro 300 tisoč kron, dasiravno obstoji Prometna zveza še le dobro eno desetletje.

„Prometna zveza“ prireja sestanke in shode, na katerih člani lahko obrazložijo svoje želje in težnje.

„Prometna zveza“ stremi z vso vnemo:

- da bi se službena leta železničarjem eksekutivne službe pri odmeri penzij in provizij štela eno leto za 18 mesecev,
- da se plače uslužbencem primerno in pravično po službi odmerijo in zagotovijo.
- da se nestalna plačila ali pavšali izpremene v stalne dohodke,
- da se vsak delavec, ki opravlja redno službo definitivnih uslužbencev, tudi definitivno nastavi,
- za pravično preuredbo statuta za nezgode,
- da se vse prošnje, ki se tičejo ene vrste uslužbencev ali delavcev, pravilno sestavijo, v katero svrhu prireja stanovske konference.
- da imajo prošnje po naših parlamentarnih zastopnikih tudi izdatne priporočnike in zagovornike.

V krajih, koder se zbere najmanj 25 članov, ustanovijo si le-ti krajno skupino z lastnim odborom. Treba je samo centrali naznaniti, da se tu in tu želi ustanovitve krajne skupine; vsa druga pota in predpriprave — oblastveno privoljenje — preskrbi centrala sama in ona določi tudi dan ustanovnega shoda. Skupine poslujejo potem popolnoma kakor samostalna društva; odbor skupine je pa vez med člani in centralo. Centrala dovoli skupinam tudi nekaj dohodkov od članarin.

Ako pa število priglašanih članov ne dosega 25, vendar pa najmanj 10 članov, ustanovijo si le-ti plačilnico. Plačilnice niso samostojne,

ampak so podrejene neposredno centrali. Vodjo plačilnice imenuje centrala. Ustanovitev plačilnice ni podvržena oblastvenemu dovoljenju, namero je treba samo naznaniti centrali ali pa uredništvu „Železničarskega Glasnika“ v Ljubljani — in ta ukrene vse potrebno.

Naslov centrali je: „Zentrale des Rechtsschutz- und Unterstützungsvereines ‚Verkehrsbund‘ in Wien, XV, Mariahilferstrasse 141.“

Kot izkaznico članstva dobi vsak član knjižico, v kateri se mu od blagajničarja ali vodje plačilnice potrde vsa vplačila in v katerih so natisnjena popolna pravila in poslovni red. Članom slovenske narodnosti se izročujejo tudi le slovenske knjižice.

Ker je število članov Slovencev že v precejšnji krdo naraslo, se je osrednji odbor odločil ustanoviti poleg v nemškem jeziku izhajajočega lista tudi slovenski časopis in tako je nastal naš „Železničarski Glasnik“. Vsak član dobi časopis brezplačno in ima pravico, da v njem izroči vse prizadete mu krivice javni sodbi in da objavlja vse organizacijo povspešujoče zadeve; dolžnost pa ima, da nabere v svojem okrožju listu kar največ naročnikov, ker le razširjen list ima pravo veljavo.

Ako vse te kratke podatke vestno premo-trivamo, pripoznati bomo morali, da je ni boljše in cenejše organizacije za nas, kakor je „Prometna zveza“, ona, ki je vsled neovrženega nesebičnega dela za svoje člane že toliko in toliko koristnega storila. Gotovo je, da ste se že mnogokrat zavedali, da je v sedanjih časih neobhodno potrebno, da vsakdor pripada neki organizaciji, kajti osamljencu preti vedno nevarnost, da danes ali jutri pride v nesrečo, katere premnogokrat ni kriv in vendar se ga obsodi, ker se sam ne more in ne zna braniti. V organizaciji pa je drugače, tam se potegujejo eden za vse, vsi pa za enega. Ni pa vsaka organizacija tudi dobra. Dobra organizacija mora biti pod vodstvom takih mož, ki so brez vsakega madeža, ki umejo razumovati žalosten delavski stan in njega potrebe in ki imajo tudi resno voljo zanj delovati. Takih mož pa najdemo edino le v krščanskosocialni stranki, torej vam ne bo težko se odločiti, da se združimo vsi pod praporjem — pravovarstvenega in podpornega društva krščansko-socialnih železničarjev:

„Prometne zveze“.

Razno.

Proračun državnih železnic za l. 1913.

„Slovenec“ je nedavno priobčil nekaj zanimivih števil iz proračuna slavljenih c. kr. državnih železnic za l. 1913, mimo katerih ne preide naš „Glasnik“ molče na dnevni red. Tako zvemo, da so dohodki prihodnjega leta proračunjeni na 886 milijonov kron. Direktni davki znašajo baje samo polovico toliko in dohodki poštne in brzojavne naprave eno tretjino. Na prvi pogled je to lepa vsota in da ne bo kdo mislil, da dobe mali stradajoči železničarji onih nepostavno jim odtrganih

gov napravljala in če je katere napravila, da jih meni ne bo treba plačevati. Kaj je vse potrebno?

— Jako enostavno, mu odgovorim. V uradnem listu podaste tozadevno izjavo, to zadostuje.

Kaj bo to stalo? me jezno vpraša.

— Vse skupaj okoli dvajset forintov.

Tukaj je denar! In vrgel je z jezo bankovec na mojo mizo. Uredite stvar brez zamude.

— Da, da, ampak prosim, proti komu?

Tako, torej Vi ne veste nič? Proti Barbiki Todorovič. In odšel je.

Ko je bil mož zunaj, so se mi tovariši rogali, češ da sem postal nekako bled; že mogoče, o Barbiki pa res nisem vedel nič drugega, kakor da je s trgovcem Predalkom zaročena. Čez nekaj časa pride pismonoša in ta mi prinese novico, da je gospica Barbika Todorovič z nekim poročnikom pobegnila in da sta se že na potu poročila.

(Konec prih.)

17 milijonov kron gotovo in brez boja nakazanih, povemo takoj tudi proračunane izdatke. Stroški imajo znašati v letu 1913 šestotriindevedeset milijonov kron. Torej po barvi bi bil konj lep, če si ga pa natančno ogledamo, pa opazimo, da je kruljav, slep in navdušljiv. Državne železnice so namreč zelo zadolžene in samo obresti od dolga požro na leto 244 in pol milijona kron. V tej vsoti je res všteto tudi nekaj malega odplačila glavnice, kar pa je skoraj brezpomembno, ker država pravi, da obrestuje dolg po 4%, v resnici pa plača večinoma od vseh posojil po 4 in 3/4 odstotkov. Iz vsega tega izvira da doplača naša država — to se pravi davkoplačevalci — k stroškom še okroglih 70 milijončkov kronic na leto. V drugih državah — posebno v Nemčiji, Belgiji in Franciji donašajo državne železnice lepe dohodke, le pri nas je in mora biti narobe. Ni se še čitalo ali slišalo, da bi bil finančni minister v zadregi, kje vzeti denar za plačevanje primanjkljajev, kako pa je tarna, ko so ljudski zastopniki v državnem zboru dovolili za zboljšanje plač stradajočim železniškim uslužbencem in delavcem do najskrajnejše mere prikrojenih 37 milijonov. Kako se zvijajo gospodje, če se jih opozori, da so si 17 milijonov kron nepostavno pridržali: Ni pokritja! Da je tako zavoženo gospodarstvo mogoče, je treba k temu neobhodno avstrijskega birokratizma, ki se ne more in ne more otresti pogubnih staroveških nazorov in protekcijskega postopanja. Vsi železničarski strokovni listi že leta in leta pišejo in povdarjajo, da so slabih dohodkov pri vseh železnicah v prvi vrsti nezmožne uprave krive. Na krmilih so ljudje, ki niso zrasli iz službe, ampak se od bogve kod in po bogve čigavi protekciji utihotapili na sedeže, kamor spadajo pravi veščaki. Okoli takega predstojnika se kmalu zbere cela klika protežirancev, ki vlečejo mastne plače, vedo pa ne zakaj. Delajo nič, ker nič ne znajo — no in to je pravzaprav še dobro, ker drugače bi bilo še vse bolj narobe, kakor je že. In koliko takega nepotrebnega materiala vzdržujejo železnice na škodo svojega ugleda, na škodo dohodkov in še v večjo škodo garajočega uslužbenca! Kdor ne pozna razmer pri železnicah, nam ne bo hotel vrjeti, če mu n. pr. povemo, da plačuje železnica nadinspektorja ali pa cel urad, ki nima druge naloge, ko sem pa tja, tu pa tam kako stranišče revidirati, drugega zopet za revizijo obligarnih lepakov, tretjega za nadzorovatelja pometaric, četrtega, da vsake tri leta po enkrat svetiljke prešteje in še nešteto takih sinekur. Pa še nekaj ne smemo pozabiti in to so popolnoma neutemeljene refakcije velefirmam. Kaj pa je to refakcija? Kratko povedano tole: Ta ali ona velika tvrdka se zaveže napram železnici v letu od — do — toliko in toliko vagonov blaga ako ji železnica toliko in toliko odstotkov plačane voznine povrne. Železnica ugodni in dotična tvrdka dobi v gotovem roku lep kup denarja nazaj — popolnoma zastonj — podarjeno, zato ker je s svojim prevozom in večjo trgovino vendar itak že več zaslužila. Pri tem se pa dogajajo tudi cvetoče sleparije. Tvrdka nima svojega blaga toliko, kakor je pogojeno in si pomaga s tem, da pošilja blago drugih kupčevalcev pod svojim imenom, samo da oguli železnico za refakcijo ali povračilo. Kaj je tega treba? Prav nič. Veletrgovec radi tega ni blaga konzumentu niti za vinar ceneje prodal, ali producentu boljše plačal. Ljudstvo od takega početja nimaš najmanjšega dobička a primanjkljaj radodarni železnici pa plačaj in če ti gre zadnjo tele iz hleva. Naši zastopniki se v parlamentu pričkajo tedne in mesece za politična prvenstva, ob njih strani pa si pogubni velekapital mane zadovoljno roke in grabi ljudski denar v svojo malho. Če se gre za odpravo kartelov, se upostavi posebna komisija, pod katero senco se isti še le prav bujno razvijajo, če se gre za ublaženje neznosne draginje, zopet komisija, in vselej iz samih „poznavalcev razmer“ različnih grofov, baronov, svetnikov, sestavljena, ki seveda zopet le denar stane, naredi pa nič, če le nič ne poslabša. Če bo kdaj

vesel, ko bi mi omenjeno naznanilo ne bilo vse skvarilo. Bil sem prav slabe volje in potr, ne da bi prav za prav sam vedel zakaj. Zavaljo nje? Hm, vsaj nisem nikoli govoril z njo. Njej se pač ni trebalo pečati s šklici, ko ji ni manjkalo družbe zalih in čvrstih častnikov in drugih kavalerjev. In to dekle se zdaj zaroči z navadnim trgovcem. Ali ni to neromantično? Da bi vendar hotelo kaj vmes priti.

Šum * * *

Čez nekaj dni prilomasti nepričakovano oče Todorovič v našo pisarno, togoten kakor ga še nikoli poprej nisem videl.

Kje je gospod odvetnik?

— Odpotoval je v letovišče.

In kdo ga zastopa?

— Jaz, gospod Todorovič.

Vi? Torej dragi, svetujte mi takoj, kaj naj storim, da neka oseba ne bo na moje ime dol-

boljše, bi bilo nespametno vprašanje, povejte nam rajši: kako dolgo bo še tako naprej šlo?

19,800.000 kron. V Pragi izhajajoč časopis čeških železniških uradnikov je objavil velevažne podatke, po katerih izvemo, da država železničarjem ne dolguje samo 17 milj. kron, ampak nekoliko več. Vlada je bila po sklepu parlamenta primorana za izboljšanje plač železničarjem izdati in razdeliti sledeče vsote:

uradnikom	4,600.000 kron
poduradnikom	5,204.000 „
uslužbencem	11,546.000 „
delavcem	16,600.000 „
ženskim močem	60.000 „

V resnici pa je država nakazala:

uradnikom	3,685.000 kron
poduradnikom	1,896.000 „
uslužbencem	4,969.000 „
delavcem	7,600.000 „
ženskim močem	60.000 „

Torej so bili prikrajšani:

uradniki za	915.000 kron
poduradniki za	3,308.000 „
uslužbenci za	6,577.000 „
delavci za	9,000.000 „
ženske moči za	— „
Ako primerjamo dovoljenih	38,010.000 kron
z v resnici nakazanimi	18,210.000 „

dobimo zaostali dolg 19,800.000 kron. Ne dvomimo, da imenovani list ne bi bil dobro informiran, da so njegova poročila tudi resnična in sklepamo, da v zanaprej v naših tirjavah ne bomo imenovali 17, ampak 19 milj. in 800.000 kron. In če primerjamo številke, pridemo do zaključka, da sta bili zopet najpotrebnejši kategoriji — uslužbenci in delavci — tista žrtev, katero si je finančni minister izposodil za krpo državnih blagajn. Vprašajte zakaj? Prav enostavno vam bomo odgovorili: ti dve kategoriji tvorite glayni kontingent brezuplne socijalne demokracije, koje voditelji pač veliko govore in upijejo po shodih, napram vladi pa so „sluge ponižni“. Na drugem mestu poročamo delo „Prometne zveze“ in njenih mož, ki se ne ustrašijo neprestano drezati, dokler ne zbude speče in okamenle vesti tistih, ki jim ni treba kruha stradati.

Vse prijatelje in društvenike prosimo, da se blagovolijo spomniti stradajočih stavkujočih delavcev in delavk v Vevčah, ki trpe vsled grde sebičnosti in umazanosti kapitalizma. Darove sprejema g. Ludovik Tomažič v Katoliški tiskarni v Ljubljani. Spomnite se jih posebno sedaj 1. febr. in mesto v gostilno, dajte raje za stradajoče trpine v Vevčah.

Iz krogov državnih železničarjev se nam piše: Po listih gre vest, da namerava žel. ministrtvo preosnovno uprave — predvsem pa razširjenje delokroga posameznih ravnateljstev. Ako upa gospod minister pri tem kaj v prid nižjemu osebju prihraniti, bi bil njegov namen pozdravljen, a bojimo se, da se bi tem preosnovnem delu na regulacijo službenih razmer nižjih uslužbencev zopet pozabilo. V mislih imamo namreč sedanje krivično zapostavljanje nekaterih nižjih kategorij, da manj izobraženi lahko postane poduradnik, bolj izobraženi pa sploh ne more postati. Vrh tega pa še doseže prvi končno najvišjo plačo 1800 K, drugi pa samo 1600 K. N. pr. Uslužbenci kategorije (Verwendungskategorie) A postanejo lahko vsi poduradniki in to so: skladiščni pazniki, premikalni pazniki, svetilničarski pazniki, strežaji scsalk itd. Iz skupine B pa le nekateri dosežejo poduradništvo, na pr: sprevodnik, nadpremikač, dočim je postajnim paznikom — telegrafistom nemogoče zlezti pod črno kapo; istotako zapostavljeni so tudi zapisnikarji voz, dasiravno zadnji dve kategoriji zahtevate zbog njunih službenih nalog precejšno porcijo inteligence in izobrazbe. Kje je tukaj pravica? Tukaj je treba pravične preosnove in da to dosežemo, združimo in sklenimo se v organizacijo, od katere pričakujemo odpomoči.

Vrhniška železnica svojim starišem in botrom ni dala obetanega dobička, pač pa so morali, oni ki so svojčas za rentabiliteto jamčili vsakoletno precej doplačati — in ti so davko-

plačevalci. Bistre glave so prišle na to, da je bilo osebje, ki je bilo na tej progi nastavljeno, krivo vsega primankljaja in tako je prišlo, da od 1. januarja sem oskrbujejo službo takozvani agenti, večinoma upokoјenci, ki proti mali nagradi nadomestujejo prejšnje uslužbence. Vso računovodstvo pa oskrbuje obratno vodstvo v Ljubljani, ki je poverjeno prometnemu kontrolorju južne železnice, g. Sajovicu. Poznavalci razmer pravijo, da tudi ta ukrep ne bo rešil vrhniške železnice in da bi bilo najpametneje, da se ta nestvor sploh opusti in pozabi. Vrhničani imajo na razpolago postajo Verd, in vsak išče pač le udobnosti, ker koder se gre za penez, tam preneha navdušenje za „Svoji k svojim!“

Naši državni dolgovi. Naši državni dolgovi so znašali koncem junija leta 1911. okroglo 12 206 milj. kron in so narasli do konca junija 1912 za 166 milj. kron. Za obrestovanje tega ogromnega dolga je bilo koncem junija 1911 potreba okroglo 482 milj. kron, koncem junija 1912 pa okroglo 489 milj. kron. V tem dolgu pa še ni zapopadeno 250 mlj. zadnjega posojila, ki ga je država najela v Ameriki. — Pretežna večina upnikov so judi, ki izsesavajo državo in državljane in ni torej čuda, da ima v naši državi jud tolik upliv, kakor nikjer drugod. Žalostna nam majka!

Davek na žveplenke bo znašal po 2 vin. od vsake škatljice, v kateri se bo moralo nahajati 60 šibic. S temi vinarji si upa država na leto pridobiti 16 milijonov kron. Avstrijci bomo torej morali porabiti v teku enega leta 1600 milijonov škatljic žveplenk.

Tako je prav! Te dni se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem zanimiva razprava, kateri je sledila prav pravična rzsodba. Meseca novembra sta v neki gostilni blizu Bleda Anton M. in Jurij K. stavila za 5 K, da Anton M. izpije zapored 10 polfrakljev jeruša. Natakariica je nalivala 10 meric in pogumni Anton jih je začel prazniti. Stavo je res dobil, a čez 3 dni je bil mrtev: ubit od alkohola. Državno pravdnštvo je obtožilo Jurija K. in natakariico radi sokrivde. smrti Antona K., prvi, ker je z njim stavil, natakariica pa, ker je prinesla špiritovc. Obsojona sta bila in sicer Jurij na 6 tednov, punca pa na tri tedne hudega in poostrenega zavora. Javni tožitel je poudarjal, da bo drž. pravdnštvo take in enake pri nas žal močno razširjene stave z vso odločnostjo preganjalo. Tako je prav in prav bi tuvi bilo, da bi se v vsakem slučaju tudi onega, ki razpečava alkohol pošteno prijelo, ker, ko bi gostilničar upošteval, da pijanim ljudem ne dati več pijače, koliko pobojev, pretepov, tožba in gorja bi bilo manj. To bi bilo radikalno sredstvo za omejevanje nesrečnega pijančevanja.

Usmiljena sod.uginja po imenu Marija König v Haidi je glasom poročil drugih listov zapustila soc. demokraškemu poslancu dr. Adlerju 120 tisoč kron. Radovedni smo sedaj ali bodo sociji, ki se vedno derejo ob cerkve in farje, da si znajo mastne dedščine pridobiti, napravili isto tudi z njih obersodrugom. Mogoče pa je celo, da obdarovanec sam dokaže, da je socijem resno na tem, da imej vsak toliko, da boš lahko in pošteno živel, ne pa eden klobaso, drugi pa samo „špilo“. Kadar bodo rabili sociji zopet darov za podporo kakega lačnega tovariša, naj pridejo k nam po naslov imenovanega srečnega dediča, da ga obvarujejo, da ne postane kapitalist, kajti 120 000 K nudi že precej nevarnosti, da človek postane „nezvest“.

Delavski blagor in strankarija. Podjetniki in njih časopisje nimajo nič proti temu, da bodi delavec deležen podjetniških prebitkov, pač pa pobijajo to stremljenje socijaldemokraški delavski listi. V Winterthuru izhajajoča rdeča „Arbeiterca“ bljuva v svoji št. 295 strup in žolč, ker se je v Angliji v nekaterih podjetjih posrečilo socijaldemokraštvo s tem iztrebiti, da se dajo delavcem deleži iz obratnih prebitkov. Vedno stara pesem: Dobrobit politične stranke in nje agitatorjev je več kakor pa delavski blagostan. Ako se delavcem dobro godi, niso za rabo več, ker zadovoljnih ljudi rdeča stranka ne mara. Le z nezado-

voljneži se da demonstrirati in mandate doseči. Delavca se mora torej vzdržati nezadovoljnega, to je vzgojevalna metoda večine rdečih agitatorjev.

Železniška nesreča. Na postaji Löwen v Belgiji sta vsled odpovedi zaviralnice trčila dva vlaka. Ranjenih je 22 oseb. — Pri postaji Szenlaszho na Ogrskem je zavozil mešanec v neki tovorni vlak, pri čemer se je poškodovalo osem voz. En sprevodnik je ubit.

Žrtve železnic v Ameriki. Od 1. julija 1911. pa do 30. junija 1912 je ponesrečilo 180 tisoč 123 oseb, od katerih je bilo 10.585 ubitih, 169.538 pa ranjenih. V primeri z letom poprej je število žrtv naraslo za 189 mrtvih in 19.379 pohabljenih. Med ubitimi je 313 potnikov, 3635 žel. uslužbencev in 6632 drugih oseb, ki so večinoma pri prekorakanju železniških tirov ponesrečile. Med ranjenci je bilo 16.386 potnikov, 142.422 železničarjev in 10.720 drugih oseb.

Železnica iz Evrope v Ameriko. Že pred več leti si je neka amerikanska glava domislila. Evropo čez Azijo po železnici z Ameriko zvezati. Sedaj so se zopet začeli s tem vprašanjem pečati in doznali smo, da bi se morska ožina — Beringova cesta — med Azijo in severno Ameriko podvrtala z 64 kilometrov dolgim predorom. Če se pomislijo veliki stroški za moderne ladje n pa nevarne vožnje na morju, bi se nameravana železnica kljub ogromnim stavbnim stroškom vendar še prej obnesla, ko pa marsiktera avstrijska lokalna prog.

Elektrificiranje železnic. V Ameriki, v deželi napredka je vlada dovolila, da se na 450 kilometrov dolgi progi Pacifik Čikago-Milwaukee upelje popoln električen obrat. Kar je v Ameriki izvedljivo seveda pri nas ni mogoče, ker tuzemstvo prevladuje preveč birokratizem in gonja za tantijemami, kar pa je najnevarnejša coklja vsemu napredku. Mi ostanimo le lepo pri dragih „nadržtih“ in „velepomembnih predlogih“, akoravno ne nesejo nič pač pa stanejo mnogo denarja. Dokler lahko navijamo dohodninske in druge davke, nam ni treba misliti na to, da naj bi državna podjetja kaj nesla.

Socijalno delo. Kako težko je delavcu, ki ima večjo družino dobiti svojim dohodkom in pa kolikor mogoče, tudi higijeničnim predpisom ne preveč nasprotujoče stanovanje najti, je zadostno znana žalostna stvar. V Milanu je zavod za delavska stanovanja, ki ga podpirata mesto in država. Odbor se je odločil, da da od 12. dec. 1912 naprej najemnikom malih stanovanj v hišah zavoda popust od stanarine in sicer: pri 4 otrocih pod 15 let 10%, pri 5 otrocih 15%, pri 6 otrocih 20% in pri 7 otrocih 25%. Kaj je drugod izvedljivo, bi bilo pri nekaj dobri volji pač tudi pri nas v Avstriji mogoče, posebno po mestih, koder so stanarine tako visoke, kakor na pr. v Ljubljani.

Hudodelstva nedoraslih na Francoskem. Pravosodni minister je predsedniku svobodne Francoske poročal, da je znašalo število nedoletnih zločincev za leto 1910 med vsemi obsojenci 36% in je bilo 10% celo takih, ki niso 15. leto izpolnili. Nek svoboden list piše: „Niti milijoni, darovani za šole, niso zadržali naraščaja mladoletnih zločincev.“ Radi nepokorščine samo jih je bilo 13.865 kaznovanih; žalosten pojav, kako peša in propada spoštovanje do predpostavljjenih. Recimo, da je pri odraslih demon alkohol kriv te žalostne statistike, a pri mladini pa si ne moremo kaj, da bi ne vrgli kamena na fiste, ki so oropali cerkve in vrgli sveto razpelo iz šol. Kjer ni Boga, tam tudi ni morale! To si naj zapomnijo tudi tisti naši krajani, ki pravijo, da je vera „kšetf farjev“.

Največja mesta. V Evropi je 30 mest z več kakor pol milijona prebivalci. Največje mesto sveta je London z 7,253.000 prebivalci, potem je Pariz z 2,800.000, Berlin s predkraji z 3,850.000, brez predkrajev pa z 2.084.000 prebivalci. Naš cesarski Dunaj šteje 2.065.000, Petrograd 1.908.000, Moskva pa 1,617.000 prebivalcev. Hamburg šteje 957.000, Neapelj 723.000 in večni Rim komaj 540.000 duš.

Evharističen kongres na Dunaju je vrgel 360 tisoč kron čistega dobička. Denar se bo porabil za zidavo nove cerkve na čast Najsvetejšemu, ki naj bodi veden spomin na veliko evharistično slavlje v naši cesarski prestolici.

Oprostilna razsodba po 50 letih. Zoper nekega Giorgio Cettelo se je pri sodišču v Gorici vlekla neka kazenska zadeva od leta 1864. sem. Obtožen je bil krive prisega ob priliki nekega tihotapskega procesa. Po stoterih preiskavah je sedaj sodišče imenovanega oprostilo.

Sezijsko izseljevanje avstrijskega delavstva. Pod sezijskim izseljevanjem razumemo, da delavec le za nekaj mesecev ostavi svoj dom in gre s trebuhom za kruhom. Avstrijsko delavstvo je temu zelo nagnjeno in znaša ponekod število izseljencev do 5% vsega prebivalstva. Po zapiskih se je leta 1912 izselilo oz. preselilo najmanj 600.000 oseb. Pri poljedelstvu se to ponekod prav neugodno občuti. Največ naših avstrijcev gre v Nemčijo, — okoli 400.000 — v Francijo jih pride okroglo 5000, na Dansko 8000, na Švedsko 5000, v Švico 2000 in v Rumunijo 12 do 15000. Najboljši zaslužek ima Avstrijec na Danskem in v Rumuniji, koder ga hvalijo kot pridnega in spretnega poljedelskega delavca.

Pozor!

Aktivnim in upokojenim južnoželezničarjem na znanje. „Glasnik“ je v svoji prvi številki objavil odlok, da ostanejo legitimacije žen in otrok — rudeče knjižice — do 31. marca 1913 veljavne in obljubil poročati, kdaj se je osobju treba oglasiti za nove. Vse imenovane legitimacije in sicer: 1. za žene in otroke službujočih in upokojenih uslužbencev (rudeče knjižice brez krilatega kolesa), 2. za žene in otroke železniških delavcev (rudeče knjižice s krilatim kolesom) in 3. legitimacije upokojencev (rudeče knjižice brez krilatega kolesa) se zamenjajo z novimi, ki bodo, ako konferenca železniških ravnateljev ne ukrene kaj drugega, ostale do konca leta 1922 v veljavi.

Nove legitimacije so tudi podvržene koleku in se plača za I. razred 10.— K, za drugi razred 5.— K in za tretji razred 250 K; vrhutega pa še posebej za knjižico eno krono.

Za žene in otroke smejo radi prihraniti višje kolekovine oni upravičenci, katerim pristojna I. ali II. razred, zahtevati za nižji razred. Na južni železnici pa jim ostane vseeno pravica do višjega razreda. V to svrhu se opremi legitimacija s posebnim pečatom.

Kdaj se sme za otroke zahtevati legitimacija? Če so 10. leto dopolnili in se nahajajo v popolni oskrbi starišev. Otroci, ki si že sami zaslužijo ali imajo kakoršen bodi postranski zaslužek, ali pa če so se že sami preskrbovali in so pripadli zopet starišem nimajo pravice do legitimacije. Istotako ne dobe legitimacije oni sinovi, ki se nahajajo v aktivni vojaški službi — izvzemši enoletni prostovoljci na lastne stroške.

Pastorki, adoptiranci, gojenci in vnuki se ne ločijo od lastnih otrok in veljajo tudi za te zgoraj navedeni pogoji.

Fotografije je takoj oddati pristojnim načelnikom. Porabiti se smejo tudi dobro ohranjene slike iz sedanjih legitimacij. Penzionisti naj se obrnejo do načelnika njihovega doma najbližje postaje južne železnice ali pa pismeno ali osebno naravnost na upravo ravnateljstvo oddelek A/5 na Dunaju.

Leopoldina Rieder, Inomost;
Fran Plunder, Bregenc;
Gaspar Greber, Graz;
Anton Hauer, Sv. Hipolit;
Terezija Mehler, Dunaj II;
Apolonija Rotter, Würbenthal;
Ivan Benedikt, Baden;
Wenzel Bronda, Linc;
Marija Graf, Gradec.

Naj v miru počivajo!

Za 9 smrtnih slučaja je znaša prispevek v posmrtni sklad 45 vin.

IZBERA je lahka,

kajti kakovost

odločuje.

Vonjava
pravega

„FRANCKA“, njegova čvrstost in lepa barva označujejo gaza najboljši kavini pridojatek, ki Vas stalno zadovoljava. — Tovarna v Zagrebu.

Društvo železniških uslužbencev za vzajemno podpiranje ob smrti v Ljubljani

vabi na

redni občni zbor

ki bo

v nedeljo dne 9. februarja 1913 dopoldne ob polu 10. uri v restavracijskih prostorih hotela „Južni kolodvor“ (Stelzer).

Dnevni red:

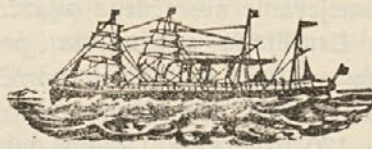
1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika.
2. Določitev višine podpor in mesečnih prispevkov.
3. Volitev novega odbora.
4. Raznoterosti.

K najštevilnejši udeležbi vabi

odbor.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni
HAVRE
NEW-YORK
francoska
prekomorska
družba.

Veljavne vožnje liste (šifkarte) za francosko linijo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna po-
ED. ŠMARDA oblastveno potrjena potovalna jasnica daje pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „Kmetke posojilnice“ nasproti gostilne pri „Figovcu“.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana, Prešernova ul. 5

velika zaloga

„F. L. POPPER ČEVLJEV“

najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

Velika in moderna zaloga oblek za gospode dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznana dobro.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Priporočamo

domačo trgovino z oblekami

Maček & Ko.

v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.

Založniki c. kr. priv. južne železnice. Solidna postrežba! Najnižje cene!

H. SUTTNER

Glavni trg št. 25

Sv. Petra cesta 8

LJUBLJANA

priporoča svojo

največjo zalogo

priznana najboljših

švicarskih ur

z znamko „IKO“ in „ZENITH“.

Najzmernejše cene.

Postrežba točna.

Velika zaloga modernih slamnikov.

Klobuke, cilindre in čepice

v najnov. fasonah in v veliki izbi priporoča

Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.

Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Pozor pri nakupu!

Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre trdke

Ivan Ravnihar, urar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.

Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Anton Rojina, Ljubljana

Kolodvorska ulica

Pohištveno in stavbno mizarstvo.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,

priporoča gosp. železničarjem posebno ugodno blago za

moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana v podružnici „PRI ŠKOFU“, pred Škofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu, velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let obstoječe trdke se vsakemu priporoča.